

3. Добролюбова Н. В. Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. (Дис. канд. пед. наук). Харків, 2021.
4. Ростовська Ю. Професійна підготовка майбутніх викладачів хореографії у процесі вивчення фахових теоретичних дисциплін // *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки.* 2023. №3. С. 81-85.
5. Фрицюк[°]В.[°]А., Пахольчак[°]Є. С., Фрицюк[°]В. М. Розвиток мотивації професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в освітньому середовищі закладу вищої освіти // *Науковий часопис НПУ імені М.[°]П.[°]Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти.* Київ, 2023. Вип.[°]29. С.[°]77–84.

Найденко Тарас,

викладач відділу мистецтв та композиції
Полтавської школи мистецтв «Мала
академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко,

Ковтун Тамара,

викладачка відділу теорії музики
та основ гармонії
Полтавської школи мистецтв
«Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко (м. Полтава)

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

***Анотація.** Стаття присвячена сучасним підходам до вирішення конфліктів у ході навчально-виховного процесу. Розглянуто типи конфліктів та особливості їх аналізу, а також методи їх вирішення.*

***Ключові слова:** конфлікт, педагогічний конфлікт, конфліктна ситуація, методи вирішення конфліктів, ефективна педагогічна взаємодія.*

***Постановка проблеми.** Оскільки сучасне навчання передбачає*

необхідність володіння вчителями базових знань у конфліктології, особливостей і шляхів вирішення конфліктних ситуацій, що виникають під час навчально-виховного процесу, то саме педагог при необхідності повинен взяти на себе роль посередника в їх вирішенні.

Один із головних факторів, що впливають на успішний процес навчання і виховання, – це сприятливі стосунки між вчителем і учнем. Саме через це, для забезпечення ефективного навчання і виховання, проблема профілактики та розв'язання конфліктів стає однією з основних завдань в сучасній освітній сфері. Зараз конфлікти між вчителями та учнями стали більш поширеними, що можна пояснити швидким розвитком суспільства та недосконалістю освітньої системи, що призводить до збільшення навантаження на працівників освіти з кожним роком [1, с. 2; 6, с. 121].

Виклад основного матеріалу. Сучасна педагогічна практика вимагає від майбутніх вчителів основних знань в галузі конфліктології, зокрема засобів профілактики та вирішення конфліктів у навчально-виховному процесі. Отже, вчителю необхідно бути компетентним у цих аспектах та, при необхідності, виступати в ролі посередника в конфліктних ситуаціях, які виникають під час навчання.

Конфлікт (від лат. Conflictus – зіткнення) – це зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій або поглядів опонентів чи суб'єктів взаємодії. За Е. М. Гіляровим, вирішення конфлікту передбачає свідомі вольові дії осіб, які мають інтерес у його вирішенні. За В. І. Андрєєвим, це процес знаходження взаємоприйняттого рішення проблеми, яка має особисту значущість для учасників конфлікту і на цій основі гармонізації їх взаємин [2]. Р. Гітельмахер, А. Когановська, Ю. Марушкін виділяють часткове, повне та уявне вирішення конфлікту. Часткове вирішення пов'язується з припиненням конфліктних дій незалежно від причин, що спричинили конфлікт. За їх дослідженнями, це може статися через використання адміністративних методів вирішення конфлікту, що передбачають введення певних санкцій і обмежень. Повне вирішення конфлікту означає не тільки

припинення конфліктних дій, але і усунення кореневих причин конфлікту. Уявне вирішення конфлікту відбувається, коли сторони намагаються відкладати рішення, замовляють сварки, уникають зустрічей і спільних справ. Зазвичай це викликано неусвідомленою потребою в захисті психологічного комфорту, а не активними діями щодо вирішення кореневих причин конфлікту [4].

Після аналізу психолого-педагогічної літератури стає очевидним, що в сучасних методиках вирішення різних видів конфліктів спостерігається загальна тенденція: виділення двох основних етапів при подоланні конфлікту, а саме – аналіз конкретної ситуації та прийняття рішення щодо процедури вирішення конфлікту та його виконання.

Багато вчених, таких як С. Банікіна, Е. Гіляров, Р. Гітельмахер, А. Когановська, Ю. Матрушкін, М. Рібакова, Н. Пов'якель та інші, дотримуються цієї концепції з певними авторськими напрацюваннями. Вони включають додаткові етапи у вирішенні конфлікту. Але, за нашим переконанням, ці етапи вже успішно реалізовані під час аналізу конкретної ситуації, тому їх окреме виділення як окремого етапу у процесі подолання конфлікту не є обов'язковим.

Етап аналізу має ключове значення у вирішенні конфлікту. М. Рібакова найточніше формулює мету психологічного аналізу педагогічного конфлікту: створення достатньої інформаційної основи для прийняття психологічно обґрунтованого рішення щодо ситуації, що виникла; перехід від усунення вчинками учня до його особистісних проявів у діяльності, вчинках і стосунках [4, с. 248]. Аналіз допомагає вчителю уникнути суб'єктивної оцінки поведінки учня. Це дає змогу вчителю розглядати причини конфлікту, власні помилки і недоліки у власній поведінці, спрямовувати увагу з вчинків учня на його особистість, а також виявити можливі шляхи вирішення конфлікту та області для особистого зростання. Все це дозволяє вчителю, хоча б в певній мірі, керувати ситуацією, використовуючи пізнавальні і виховні аспекти.

Однак важливо зауважити, що аналіз конфлікту – це ще не його вирішення, а лише підготовчий етап для самостійного прийняття рішень. Роль аналізу конфлікту, за словами М. Рибаквої, полягає «лише у зменшенні кількості помилок, які роблять вчителі, коли вони намагаються негайно впливати на учня під час виникнення ситуації» [3, с. 114; 4, с. 310]. Таким чином, якщо ситуацію детально проаналізовано, це збільшує ймовірність прийняття правильного рішення. Але часто виникають проблеми у вирішенні конфліктів через те, що учасники конфлікту або той, хто намагається його вирішити, не розібралися докладно в ситуації, і тому їхні зусилля не призводять до бажаного результату, а нерідко погіршують ситуацію.

Для вирішення конфлікту, важливо перш за все проаналізувати і зрозуміти сутність ситуації, а потім визначити, яким чином можна вирішити виниклі проблеми. Зазвичай аналіз конфлікту включає в себе відповіді на такі запитання: що саме спричинило конфлікт; хто бере участь у конфлікті; які позиції та інтереси учасників; які взаємини між ними та як вони відносяться один до одного емоційно. Для успішного педагогічного аналізу конфлікту необхідно мати інтерес до аспектів вікової та педагогічної психології, бути спроможними сприймати ситуацію з позиції учня, допомагати йому знайти вихід, формувати об'єктивну думку про ситуацію [5, с. 98].

Висновки. Підсумовуючи, можемо відзначити, що конфлікти в навчально-виховному процесі вирізняються своєю унікальністю, але одночасно мають загальні закономірності та характеристики виникнення, розвитку та вирішення. Незважаючи на цю схожість у розумінні педагогічних конфліктів, існують різні підходи до їх визначення. Педагогічний конфлікт може стати джерелом розвитку, якщо його розв'язання відбувається конструктивно. Дослідження та узагальнення досвіду вирішення конфліктів показали, що досягнення педагогічно обґрунтованого вирішення протиріч з учнями можливо лише за умови їх активної участі у цьому процесі.

Список використаних джерел

1. Білик В. Г. Формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2016. 20 с.
2. Гіляров Е. М. Конфліктологія. Київ: ПРМТС, 1999. 122 с.
3. Копилов С. А. Психологічні умови ефективної педагогічної взаємодії вчителя і класа: дис. канд. псих. наук. Київ, 1995. 196 с.
4. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2006. 416 с.
5. Рибакова М. М. Конфлікт та взаємодія у педагогічному процесі. Харків: Просвіта, 1993. 128 с.
6. Шеремет І. В. Теоретико-методологічні засади формування готовності майбутніх вчителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи. // Nooczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. Łódź: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności, 2016. Nr 4(8). S. 121–126.

Наливайко Ольга,
концертмейстерка Полтавської міської
школи мистецтв
«Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко»,
Лобінцева Альбіна,
викладачка Полтавської міської школи
мистецтв «Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко» (м.°Полтава)

ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

Анотація. У статті висвітлюється сутність художнього образу у хореографічному мистецтві, підкреслюється значення інших видів мистецтва у його створенні. Розкриваються складові створення